

Viking Speech Scale, 2010

Lindsay Pennington, Tone Mjøen, Maria da Graça Andrada, Janice Murray

Formål

Denne skala er udviklet til klassifikation af børns evne til at tale, dvs. deres taleproduktion. Børns evne til at gøre sig forståelige ved hjælp af andre kommunikationsmetoder vurderes med andre skalaer.

For at kunne tale skal man kunne kontrollere og koordinere en række kropsfunktioner - herunder vejtrækning, lydfrembringelse (stimmelæbernes svingninger under tale, som danner stemmen) og de læbe- og tungebevægelser som muliggør artikulation. En række af de bevægelsesforstyrrelser, der forekommer i forbindelse med cerebral parese, kan påvirke mange funktioner, og give forskellige talemønstre. For eksempel kan nedsat kontrol af åndedrættet give vanskeligheder i kontrol af lydstyrke i talen; nedsat bevægelighed i stimmelæberne kan være forbundet med hæshed eller luft på stemmen og nedsat artikulation giver manglende evne til at udtale visse konsonanter. Det varierer meget fra barn til barn, hvor meget hver enkelt funktion er påvirket. Talefunktioner kan siges at være tilstrækkelige, hvis ord opfattes korrekt af modtager. Forståelighed er egentlig udtryk for en aktivitet; det at kommunikere et budskab, men dette er direkte relateret til evnen til at tale. At måle forståelighed kan derfor hjælpe os med at skelne mellem forskellige niveauer af funktionsnedsættelse.

The Viking Speech Scale er udviklet til brug for børn fra 4 år.

Skalaen har fire niveauer. Børn med cerebral parese som er klassificeret i Niveau I har minimale eller ingen taleproduktionsvanskeligheder i forhold til normalt udviklede børn, hvis tale som regel er færdigudviklet ved syv års alderen. For børn, hvis taleudvikling følger det normale mønster, er talen ved fire års alderen forståelig for voksne, der hverken kender barnet eller konteksten. De har ingen vanskeligheder med at styre talens lydstyrke; deres tale er ikke præget af nasale lyde eller rhinolali (når det lyder, som om man er forkølet); stemmen er klar uden hæshed, og de kan anvende passende intonationsmønstre i samtale. Ved fire til seks års alderen, kan børn dog stadig tale umodent. De kan forveksle visse konsonanter med andre, (f.eks. "g" i stedet for "d", "t" i stedet for "k") og udelade stavelser uden tryk (f.eks. "gurk" i stedet for "agurk").

Viking Speech Scale er en ordinalskala; dvs. at man ikke betragter forskellene mellem de forskellige niveauer som værende lige store, og forventer ikke at børn vil være jævnt fordelt over skalaens niveauer.

Vejledning

Udfyld oplysningerne i kassen nedenfor.

Læs beskrivelserne af børns tale på næste side. På side 3 tegnes ring om niveauet som bedst beskriver barnets tale.

Angiv barnets **typiske** talepræstation, dvs. hvad barnet sædvanligt gør, og ikke hvad barnet kan.

Angiv niveauet, hvor barnets tale er **forståelig for fremmede mennesker og ukendte samtalepartnere**.

Personer der kender barnet (f.eks. forældre, lærere) vil være vant til barnets måde at tale på, de lærer at genkende ord, fordi disse anvendes igen og igen i bestemte sammenhænge og forstår derfor barnet bedre end de fleste andre.

Beskrivelser af børns tale

I. Talen er ikke påvirket af motorisk funktionsnedsættelse.

Børn på Niveau I følger det normale mønster i taleudvikling. De kan have en umoden tale lige så vel som andre børn i deres aldersgruppe/på deres udviklingsniveau.

Børn på Niveau II har tale som er påvirket af deres motoriske funktionsnedsættelse. Deres tale er som regel forståelig, men følger ikke den normale taleudvikling og lyder ikke som andre børn på deres alder/udviklingsniveau.

II. Talen er upræcis men som regel forståelig for modtagere, der ikke kender barnet.

Talens lydstyrke er passende for samtaler mellem to personer. Stemmen kan være hæs eller med luft på stemmen, men talen er alligevel fuldt forståelig. Artikulation er upræcis; de fleste konsonanter udtales, men udtalen er mærkbart forringet i længere ytringer. Selv om vanskelighederne er tydelige, er talen normalt forståelig for ukendte modtagere, **der ikke kender konteksten**.

Børn på Niveau II har tale som er påvirket af deres motoriske funktionsnedsættelse. Deres tale kan lyde svag eller sløret, der kan være sidelæsp eller ikke-tilpasset lydstyrke, men talen er forståelig uden kendskab til konteksten.

Børn på Niveau III har ofte tale som er påvirket af deres motoriske funktionsnedsættelse; påvirket betydeligt og på flere niveauer (f. eks. kontrol af åndedræt, bevægelighed i stemmelæber/stemme, artikulation). De store vanskeligheder som børnene oplever i kontrol af hvert trin i processen, gør børnenes tale vanskelig at forstå uden kendskab til konteksten.

III. Talen er uklar og er ofte ikke forståelig for modtagere, der hverken kender barnet eller konteksten.

Der er vanskeligheder med at tilpasse åndedrættet til talen – barnet kan kun producere étordsytringer og/eller talen er indimellem for høj eller lav til at kunne forstås. Stemmen kan være hæs; tonelejet kan skifte pludseligt. Talen kan være betydeligt nasal. Kun et meget begrænset antal konsonanter udtales. Omfanget af vanskeligheder gør talen vanskelig at forstå uden for kontekst.

Børn på Niveau III anvender tale som kommunikationsform. Deres tale kan være forståelig for voksne, der ikke kender barnet, når de bruger étordsytringer, og i forbindelse med flerordsytringer er kun enkelte ord forståelige.

Børn på Niveau IV kan udtale stemmelyde, men kan ikke udtale ord eller ordlignende ytringer på en måde, så disse kan forstås uden kendskab til konteksten.

IV. Ingen forståelig tale.

Viking Speech Scale, 2010

Læs beskrivelserne af børns tale på forrige side. Sæt ring om niveauet, der bedst beskriver barnets tale.

- I. Talen er ikke påvirket af motorisk funktionsnedsættelse**

- II. Talen er upræcis men som regel forståelig for modtagere, der ikke kender barnet.**

- III. Talen er uklar og er ofte ikke forståelig for modtagere, der hverken kender barnet eller konteksten.**

- IV. Ingen forståelig tale.**

Barnets navn *Fødselsdato*

Navn på den person, der udfylder Viking Speech Scale

Relation til barnet *Dato for klassifikation*.....